

ฉบับพิเศษ หน้า ๑
เล่ม ๕๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

ธรรมนูญการปักครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช ๒๕๒๐

ภูมิพลอดุลยเดช บ.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐
เป็นปีที่ ๓๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามมหาราช
บรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อม
ให้ประกาศว่า

โดยที่หัวหน้าคณะปฏิวัตินำความกราบบังคมทูลพระกรุณา
ว่า การที่คณะปฏิวัติได้ทำการยึดอำนาจการปักครองแผ่นดิน
เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ และประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ

ฉบับพิเศษ หน้า ๒

เล่ม ๕๔ ตอนที่ ๑๐๑ ราชกิจานุเบกษา ๖ พฤษภาคม ๒๕๒๐

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๕ นั้น เนื่องด้วยมี
ความปรารถนาจะเร่งพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ความสามัคคีของ
ชนในชาติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสงบสุขของ
ประชาชน ตลอดจนสร้างเสริมความสัมพันธ์กับนานาประเทศ
เพื่อให้เกิดความมั่นคงทั้งภายในภายนอกราชอาณาจักรในการ
บริหารประเทศต่อไป คณะปฏิวัติจะจัดให้มีการประกาศใช้
รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยมอบให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
จัดร่างขึ้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้มีการเลือกตั้ง ภายในปี
พุทธศักราช ๒๕๒๐ แต่ในระหว่างดำเนินการดังกล่าว ควรให้
มีธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรใช้ไปพลาigg ก่อนให้
เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนี้

อาศัยเหตุดังที่หัวหน้าคณะปฏิวัติทราบบังคมทูลขึ้นมา จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมให้เขียนบทัญญัติซึ่ง
คณะปฏิวัติเสนอมาต่อไปนี้เป็นธรรมนูญการปกครองราชอาณา
จักร จนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งจะได้จัดร่างขึ้นตาม
บทัญญัติแห่งธรรมนูญการปกครองฉบับนี้

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว
จะแบ่งแยกมิได้

พระมหาภยัตติรัชท์ทรงเป็นพระประมุขและดำรงตำแหน่ง
จอมทัพไทย

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

เดือน สิงหาคมที่ ๑๗๙ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

มาตรา ๒ อ่านจากชีป์ไทยมาจากปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อ่านงานนี้แต่โดยบทบัญญัติแห่งธรรมนูญการปกครองนี้

มาตรา ๓ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อ่านงานนิติบัญญัติทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทรงใช้อ่านงานบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อ่านงานดุลการทางศาล

มาตรา ๔ องค์พระมหากษัตริย์ทรงอ่านในฐานะอันเป็นที่เอกสารสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ และจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องในทางใด ๆ มิได้

มาตรา ๕ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองค์นตรีคนหนึ่ง และองค์นตรีอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน ประกอบเป็นคณะองค์นตรี

คณะองค์นตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา

การเลือกและแต่งตั้งองค์นตรี และการให้องค์นตรีพ้นจากตำแหน่งยื่นเป็นไปตามพระราชอธิยาศัย

มาตรา ๖ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีหน้าที่จัดทำรัฐธรรมนูญ และพิจารณาเร่างพระราชบัญญัติ

ในการจัดทำรัฐธรรมนูญ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติคำนึงถึงการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งจะมีขึ้นภายในปีพุทธศักราช ๒๕๒๑

ฉบับพิเศษ หน้า ๔
เล่ม ๕๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

มาตรา ๗ สถานีติบัญญัติแห่งชาติประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าสามร้อยคนแต่ไม่เกินสี่ร้อยคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยคำแนะนำ ตามที่ประธานสถานีย้ายแห่งชาตินำความกราบบังคมทูล

ถ้าต้องแต่งตั้งสมาชิกสถานีติบัญญัติแห่งชาติว่างลง พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามวาระคนนี้เข้าเป็นสมาชิกแทนก็ได้

ประธานสถานีย้ายแห่งชาติเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสถานีติบัญญัติแห่งชาติ

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ว่าด้วยพระราชนิยมที่จะให้สมาชิกสถานีติบัญญัติแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามที่ประธานสถานีติบัญญัติแห่งชาติถวายคำแนะนำตามที่ของสถานีติบัญญัติแห่งชาติ และประธานสถานีติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการให้สมาชิกพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกสถานีติบัญญัติแห่งชาติตามนิติของสถาบันให้เป็นประธานสถานีติบัญญัติแห่งชาติคนหนึ่งเป็นรองประธานสถานีติบัญญัติแห่งชาติคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เดือน ๘๙ ตอนที่ ๑๐๑ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

มาตรา ๕ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการชี้การขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอต่อสภา
นิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการชี้การร่างรัฐธรรมนูญจะมีจำนวนเท่าใด และจะประกอบด้วยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือไม่ ให้เป็นไปตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

มาตรา ๖๐ เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับร่างรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการชี้การตามมาตรา ๕ แล้ว ให้พิจารณา,rang rัฐธรรมนูญนั้นเป็นสามวาระ การพิจารณาในวาระที่หนึ่งและวาระที่สอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำหรับวาระที่สามให้กระทำได้เมื่อการพิจารณา
วาระที่สองได้ล่วงพ้นไปแล้วถ้วนหัวน

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

การประชุมในวาระที่สาม ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ฉบับพิเศษ หน้า ๖

ເລີ່ມ ຍ້າ ຕອນທີ ១១ ຮາຊກິຈຈານນຸບແກ່ມາ ៥ ພັດສະກາຍນ ២៥២០

ເນື້ອສການນິຕີບັນຫຼຸງຕີແໜ່ງໝາຕີໄດ້ຄົງນຕີໃຫ້ຄວາມເຫັນຂອບໃນ
ວາຮະທີສາມແລ້ວ ໃຫ້ປະຫານສການນິຕີບັນຫຼຸງຕີແໜ່ງໝາຕີນໍາຮ່າງ
ຮັບຮຽນນຸບໝູນທຸລເກລ້າທຸລກຮະໜ່ອມຄວາຍພຣະນາກໝໍຕະລີ່ເພື່ອ^{ຮັບຮຽນນຸບໝູນທຸລເກລ້າທຸລກຮະໜ່ອມຄວາຍພຣະນາກໝໍຕະລີ່}
ທຽບພະປະປາກໃຫຍປະກາສໃຫຍປະກາສໃຫຍເປັນຮັບຮຽນນຸບໝູນ

ກາປະກາສໃຫຍຮັບຮຽນນຸບໝູນ ໃຫ້ປະຫານສການນິຕີບັນຫຼຸງຕີ
ແໜ່ງໝາຕີຄົງນາມຮັບສັນອັນພຣະບຣມຮາຊໂອກກາ

ມາຕຣາ ១១ ໃນກາປະກາສໃຫຍຮັບຮຽນນຸບໝູນ ໃນວາຮະທີສາມ
ຄ້າໄມ້ໄດ້ກະແນນເສື່ອງເຫັນຂອບຕາມມາຕຣາ ១០ ວຣຄສອງ ໃຫ້ສກາ
ນິຕີບັນຫຼຸງຕີແໜ່ງໝາຕີຈັດທຳຮ່າງຮັບຮຽນນຸບໝູນຂຶ້ນໃໝ່ຕາມບັນຫຼຸງຕີ
ແໜ່ງໝາຕີການປົກກອງນີ້ ແຕ່ຄ້າການຈັດທຳຮ່າງຮັບຮຽນນຸບໝູນ^{ຮັບຮຽນນຸບໝູນການປົກກອງນີ້}
ດັ່ງກ່າວຈະນີ້ຜລໄຫ້ໄມ້ອາຈັດໃໝ່ການເລືອກຕົ້ງກາຍໃນປັ້ງປຸງທະສິກຣາຊ
២៥២១ ໃຫ້ຂໍາຍກຳໜົດເວລາກາຮຈັດໃໝ່ການເລືອກຕົ້ງອອກໄປ
ໜຶ່ງຮ້ອຍຢ່າງວັນນັ້ນແຕ່ວັນສັນປັ້ງປຸງທະສິກຣາຊ ២៥២១

ມາຕຣາ ១២ ໃນກາປະກາສໃຫຍຮັບຮຽນນຸບໝູນທີ່ຈັດທຳຂຶ້ນໃໝ່
ຕາມມາຕຣາ ១១ ຄ້າໄມ້ໄດ້ກະແນນເສື່ອງເຫັນຂອບຕາມມາຕຣາ ១០ ໃນ
ວາຮະທີ່ໜຶ່ງຮ້ອຍວາຮະທີ່ສາມ ໃຫ້ສາມະກິສການນິຕີບັນຫຼຸງຕີແໜ່ງໝາຕີ
ທີ່ໜຶ່ງໝາຕີຈັດທຳແໜ່ງໃນວັນທີສການນິຕີບັນຫຼຸງຕີແໜ່ງໝາຕີ
ຄົງນະແນນເສື່ອງໄໝເຫັນຂອນ ແລະ ໃຫ້ຄະນະຮັບຮຽນຕະໂຍຄວາມ

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

เล่ม ๕๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เห็นชอบของสภากาชาดไทยแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญที่คณะ
กรรมการบริหารตามมาตรา ๕ ร่างขึ้น หรือรัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทยที่ได้เคยประกาศใช้บังคับมาแล้วฉบับใดฉบับหนึ่ง
มาปรับปรุงให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภากา
นิติบัญญัติแห่งชาติลงคะแนนเสียงไม่เห็นชอบ และนำขึ้นทูล
เกล้าฯ ถวายให้มีผลโดยเรียบร้อย เพื่อทรงลงพระปรมา-
ภัยประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญ

ในการปรับปรุงรัฐธรรมนูญตามวาระคนี้ ให้คณะรัฐมนตรี
ดำเนินการเลือกตั้งซึ่งจะต้องจัดให้มีขึ้นโดยเร็วเท่าที่จะทำได้
การประกาศใช้รัฐธรรมนูญตามมาตรา๕ ให้นายกรัฐมนตรี
ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐ การประชุมสภานิติ
บัญญัติแห่งชาติ ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสาม
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๑๔ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ใด
จะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแคลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความ
คิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสารสิทธิ์โดยเด็ดขาด
จะนำไปเป็นเหตุพ้องร้องว่ากล่าวผู้นี้ในการใดมิได้

ฉบับพิเศษ หน้า ๘
เดือน ธันวาคม ๑๙๙๑ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

เอกสารที่ชี้ทบทวนญัตติไว้ในวรรคหนึ่ง ให้คุณกรองถึงกรรมการบริหารของสถาบันพิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมโดยคำสั่งของสถานีติบัญญัติแห่งชาติด้วย

ในการณ์ที่สมาชิกสถานีติบัญญัติแห่งชาติถูกควบคุมหรือขึ้นหรือถูกฟ้องในคดีอาญา ให้สั่งปล่อยหรืองดการพิจารณาในเมื่อประธานสถานีติบัญญัติแห่งชาติร้องขอ

มาตรา ๑๕ สถานีติบัญญัติแห่งชาติมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสถาบัน รองประธานสถาบัน และกรรมการ วิธีการประชุม การพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ การเสนอญัตติที่ไม่มีลักษณะเป็นการขอให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีชีวะเจงหรือแสดงความเห็นในเรื่องใด ๆ การอภิปราย การลงมติ การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

มาตรา ๑๖ พระมหากรุณาธิคุณทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสถานีติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๗ ให้มีส่วนราชการแห่งชาติ ประกอบด้วยบุคคลในคณะปฏิวัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ เป็นสมาชิก

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ให้หัวหน้าคณะปฏิวัติเป็นประธานสภากฎหมายแห่งชาติ รองหัวหน้าคณะปฏิวัติ เป็นรองประธานสภากฎหมายแห่งชาติ และให้สภากฎหมายแห่งชาติแต่งตั้งสมาชิกสภากฎหมายแห่งชาติ เป็นเลขานุการสภากฎหมายแห่งชาติคณหนึ่ง และรองเลขานุการสภากฎหมายแห่งชาติคณหนึ่ง

ในการณ์ที่ประธานสภากฎหมายแห่งชาติไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภากฎหมายแห่งชาติทำหน้าที่ประธานสภากฎหมายแห่งชาติ และในการณ์ที่ประธานและรองประธานสภากฎหมายแห่งชาติไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกสภากฎหมายแห่งชาติเลือกสมาชิกคณหนึ่งทำหน้าที่ประธานสภากฎหมายแห่งชาติ

มาตรา ๑๙ สภากฎหมายแห่งชาตินี้อ่านใจหน้าที่กำหนด แนวโน้มทางการเมือง แก่คณะรัฐมนตรีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามแนวโน้มทางการเมือง แต่ไม่อาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในธรรมนูญการปกครองนี้

มาตรา ๒๐ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับนโยบายสำคัญ หรือเมื่อนายกรัฐมนตรีขอให้พิจารณาปัญหาใด ประธานสภากฎหมาย

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๐

เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

แห่งชาติจะเสนอปัญหานี้ให้ที่ประชุมร่วมระหว่างสมาชิกสภานโยบายแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาวินิจฉัยก็ได้ และเมื่อที่ประชุมร่วมมติเป็นประการได้แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการให้เป็นไปตามนี้

ในการประชุมร่วมตามวาระคนี้ ให้ประธานสภานโยบายแห่งชาติทำหน้าที่ประธาน และให้นำความในวาระสามของมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ ก่อนตั้งคณะรัฐมนตรี ประธานสภานโยบายแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรี และสภานโยบายแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๒๑ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งตามคำกราบบังคมทุลของประธานสภานโยบายแห่งชาติ และรัฐมนตรีตามจำนวนที่นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทุลประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๒๒ พระมหากษัตริย์ทรง ไว้วิชั่งพระราชอำนาจที่จะให้นายกรัฐมนตรีพื้นจากตำแหน่งตามที่ประธานสภานโยบายแห่งชาติด้วยคำแนะนำ และให้รัฐมนตรีพื้นจากตำแหน่งตามที่นายกรัฐมนตรีด้วยคำแนะนำ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๑

เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

มาตรา ๒๓ ประธานสภานโยบายแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีหรือให้ นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งรัฐมนตรีหรือให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๔ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นสามาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินิได้ และจะดำรงตำแหน่งได้ในกิจการเอกสารที่ดำเนินธุรกิจเพื่อค้ำประกันได้

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีสิทธิเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงนโยบายและชี้แจงแสดงความเห็นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๒๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้วังพระราชอิริยาบถในการตราพระราชบัญญัติโดยไม่ขัดตอกฎหมาย

มาตรา ๒๖ เมื่อมีความจำเป็นรื้นด่วนในอันจะรักษาความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือป้องบดกัมพិប័ព្យสาธารณะ หรือเมื่อมีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับด้วยการภายในอากรหรือเงินตรา นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของสภานโยบายแห่งชาติจะกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์เพื่อทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้มังคบดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๒

เดือน ๘๕ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

เมื่อได้ประกาศใช้พระราชกำหนดแล้ว ให้คณะรัฐมนตรี เสนอพระราชกำหนดต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติโดยไม่ชักช้า ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติอนุมัติแล้ว ให้พระราชกำหนดมีผล เป็นพระราชบัญญัติต่อไป ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่อนุมัติ ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการ ที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติให้มีผลตั้งแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีเห็นเป็นการจำเป็น เพื่อประโยชน์ในการบังคับ ระบบหรือปรามปรามการกระทำ อันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศไทย หรือราชการแผ่นดิน หรือการกระทำ อันเป็นการก่อความหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรม อันดีของประชาชน หรือการกระทำอันเป็นการทำลายทรัพยากร ของประเทศไทย หรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันใช้ธรรมนูญการปกครองนี้ และไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกประเทศ ให้ นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีอำนาจสั่งการหรือกระทำการใด ๆ และ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๓

เล่ม ๕๔ ตอนที่ ๑๑ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำของนายกรัฐมนตรีรวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งหรือการกระทำหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการหรือกระทำการใดไปตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีแจ้งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ

มาตรา ๒๘ บรรดาบทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการใด อันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๒๙ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสรภาพในการพิจารณาพิพากษาอิสระโดยไม่เป็นไปตามกฎหมาย

มาตรา ๓๐ ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งธรรมนูญการปกครองนั้นบังคับแก่กรณีได้ ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบบประชาธิปไตย

ในการนี้มีปัญหาเกี่ยวแก่การวินิจฉัยกรณีได้ตามความในวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวงงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือเกิดขึ้นโดยคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติวินิจฉัยให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติวินิจฉัยขาด

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๔
เดือน ก.ศ ตอนที่ ๑๑๙ ราชกิจจานุเบกษา ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐

มาตรา ๓๑ ในกรณีมีบัญหาว่าการกระทำหรือการปฏิบัติ
ใดขัดหรือแย้งหรือไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งธรรมนูญการ
ปกครองนี้ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัยข้อด

มาตรา ๓๒ บรรดาการกระทำ ประกาศหรือคำสั่งของ
หัวหน้าคณะปฏิวัติ หรือการกระทำ ประกาศหรือคำสั่งของคณะ
ปฏิวัติที่ได้กระทำ ประกาศหรือสั่งก่อนวันใช้ธรรมนูญการ
ปกครองนี้ ทั้งนี้ ที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิวัติ ไม่ว่าจะกระทำด้วย
ประการใด หรือเป็นในรูปใด และไม่ว่าจะกระทำ ประกาศหรือ
สั่งให้มีผลใช้บังคับในทางนิติบัญญัติในทางบริหาร หรือในทาง
ศุลกากร ให้ถือว่าการกระทำ ประกาศหรือคำสั่ง ตลอดจน
การกระทำการของผู้ปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้น เป็นการ
กระทำ ประกาศหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเรือเอก สรงดล ชลอออยู่

หัวหน้าคณะปฏิวัติ